

de KOR

MAANDORGAAN VAN BIOLOGIA MARITIMA
NEDERLANDSE VERENIGING VAN ZEE-AQUARIUMLIEFHEBBERS
Opgericht 12 november 1939

Nr. 74

7e jaargang nr. 2

februari 1957

SERVICE

In afwachting van de reacties op het redactioneel artikel in DE KOR nr. 73 (1/1957) - pagina 1 en 2 - zou ik ditmaal eens een beroep willen doen op die leden en donateurs van onze Vereniging, die er soms op uittrekken om ergens langs de Nederlandse kust enige zeedieren of wieren voor hun zee-aquarium te verzamelen.

Voor onze Dienst-Afdeling "Service van de Leden voor de Leden" is door het Algemeen Bestuur nog steeds geen leider gevonden, zodat het in DE KOR nr. 69 (9/1956) voorgestelde adoptiesysteem tussen de leden onderling - het contact wordt via het Algemeen Secretariaat tot stand gebracht - nog steeds van toepassing is. Niet ieder is namelijk in de gelegenheid er van tijd tot tijd in afdelingsverband of alleen op uit te trekken met de bedoeling de levende have van zijn zee-aquarium aan te vullen. Zij, die dit wel doen, gelieven daarbij ook aan die medeleden en donateurs te denken, die met spanning uitzien naar een zending die ook voor hun zee-aquarium een welkome aanvulling kan betekenen. Zo'n zending, door vorenbedoelde excursisten verzorgd - het spreekt vanzelf, dat degenen, aan wie u iets zendt, bereid zijn de gemaakte onkosten te vergoeden of hierin bij te dragen - behoeft heus niet groot te zijn om de wachtenden te kunnen verblijden!

Laat dit werk niet aan een enkel lid of algemeen bestuurslid over, dat wellicht reeds op andere wijze een groot deel van zijn vrije tijd in het belang van onze Vereniging opoffert, doch zorgt er voor, dat uw lidmaatschap van onze Vereniging ook in dat opzicht geen holle phrase is!

G.G.P. Wouda

Redactie en Administratie:
G.G.P. Wouda, Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage

Gehele of gedeeltelijke overname van artikels en/of illustraties
alleen geoorloofd na schriftelijke toestemming der Redactie

Verschijnt medio van elke maand

Gratis voor Leden

HOMARUS GAMMARUS (L.)
(Zeekreeft)

door
J.H. Kroon

II

Voortplanting

In de maanden juli en augustus paren de volwassen kreeften. Deze paring kan slechts plaats hebben kort na de vervelling van de wijfjes. Dan zoeken de mannetjes de wijfjes op.

De geslachtsopening van de wijfjes vinden we op het 2e lid van het 3e paar looppoten; bij de mannetjes liggen ze op het 2e lid van het 5e paar looppoten. De wijfjes bezitten bovendien tussen het vierde en vijfde paar looppoten een receptaculum seminis, dat als een tijdelijke bewaarplaats voor het sperma dient.

De wijfjes dragen de eieren gedurende 11-12 maanden met zich mede, voordat de larven te voorschijn komen. De eieren (8.000-40.000, al naar de grootte van het wijfje) worden aan de onderzijde van het abdomen gehecht, waar de naar voren omgeslagen staart met het achterlijf een soort kamertje vormt. De waaiierende achterlijfspoten zorgen steeds voor vers water.

Het spreekt vanzelf, dat gedurende deze dracht geen vervelling kan plaatsvinden, daar dan ook de eieren zonder verzorging zouden achterblijven. De mannetjes vervellen dan ook meer dan de wijfjes en groeien dus sneller. Grote exemplaren zijn dan ook meestal mannetjes.

Het levend bewaren van gevangen Zeekreeften heeft het voordeel dat de wijfjes eventueel aanwezige eieren nog een poos bij zich kunnen houden. Soms worden de eieren van af te leveren wijfjes namelijk weggenomen en probeert men ze tot verdere ontwikkeling te laten komen. Deze eieren worden in een soort bak, met bodem en deksel van fijmazig weefsel, gedaan waardoor het water in opgaande richting stroomt. Hierdoor voorkomt men, dat eieren en larven op de bodem komen te liggen, waardoor veel jongbroed verloren zou gaan.

De jonge kreeften verlaten het ei in het mysis-stadium. In dit stadium (de opeenvolgende larvenstadia van de decapoden dragen de namen: nauplius, metanauplius, protozoëa, zoëa, mysis-stadium en decapodied-stadium) zijn de looppoten reeds goed ontwikkeld, de

zwempoten zijn reeds zichtbaar en het achterlijf is sterk uitgegroeid. Aan de larf is duidelijk te zien, dat hij tot het plankton behoort: de vele uitsteeksels dienen om hem zwemmende te houden. De larf is blauwgroen van kleur en draagt al scharen. In dit mysis-stadium sneuvelen veel kreeften omdat zij dan als visvoer dienen. Na de vierde vervelling is de jonge kreeft ongeveer 15 mm lang en lijkt hij sterk op de ouders; dan is het decapodied-stadium bereikt.

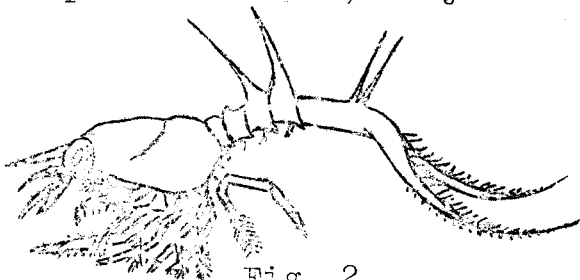

Fig. 2

mysis-stadium van
NEPHROPS NORVEGICUS (L.)
Noorse Kreeft
naar Holthuis

Daarna gaat hij spoedig tot het bodemleven over. Het spreekt wel van zelf, dat opgekweekte larven nu zonder gevaar van door de stroom weggevoerd te worden op de geschikte kreeftgronden kunnen worden afgezet.

De talrijkheid van de kreeft op bepaalde plaatsen langs de kust hangt dus af van het aantal larven, dat er tot het bodemleven overgaat, alsmede van de geschiktheid van die plaatsen als biotoop.

In de wintertijd zoeken de kreeften, die in ondiep water leven, diepere plaatsen op, namelijk tot ongeveer 70 meter.

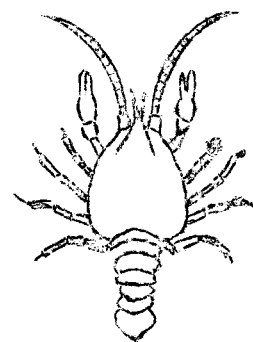

Fig. 3

Vervelling

decapodied-stadium van
ASTACUS ASTACUS (L.)
Rivierkreeft
naar Holthuis

Om te kunnen groeien moeten kreeften vervellen, want hun harde kalkachtige chitine pantser groeit niet. Jonge dieren vervellen meerdere malen per jaar.

De kreeft, die ik kocht, was 15 cm lang en vervelde in een half jaar driemaal. Bij elke vervelling werd hij circa 2 cm langer. De kleur werd steeds bleker blauwgroen en het mooie rood van de sprieten verdween geheel. Wat kan hiervan de oorzaak zijn? Wie van de lezers heeft ook deze ervaring en weet een middel om dit bleekworden te voorkomen? Is het hier een kwestie van voedsel - ik voerde hoofdzakelijk garnalen - dan wel licht of zijn het andere factoren? (Antwoorden op vorengenoemde vragen gaarne aan de Redactie van DE KOR).

Voordat de kreeft gaat vervellen, eet hij niet en is lusteloos en schuw. In die tijd vormt zich onder zijn oude huid een nieuwe. Het oude pantser breekt vervolgens open op de grens tussen kopborststuk en achterlijf. Het achterlijf wordt daarna het eerst uit de oude huid bevrijd.

Het is een zware operatie voor Homarus en we staan telkens weer verbaasd als we de oude huiden bekijken, hoe het mogelijk is, dat het dier zijn poten, scharen, ogen, sprieten, ja zelfs zijn slokdarm en kieuwen uit het oude pantser kan losmaken. Dat kost hem dan ook heel wat moeite. Telkens moet hij rusten na wat slaande en rukkende bewegingen. Tenslotte ligt hij als een slap, verfrommeld hoopje ellende naast zijn oude pantser.

De swelling duurt vervolgens enige uren. De kleur van de kreeft is lichtblauw geworden en de huid is nog week. Pas in de loop van verscheidene dagen en weken wordt de huid door afzetting van kalk weer hard en stevig. In die eerste weerloze tijd, waarin elk dier hem straffeloos kan verminken, leeft hij zonder eten, diep in zijn hol verscholen. Met de kalk komt ook de hardheid en de kleur van zijn pantser terug.

Eenmaal nam ik waar, dat hij zijn oude pantser onder het zand begroef. Wanneer men de oude huid voorzichtig opvist en een paar dagen in formaline legt, kan men haar daarna op een stukje zachtboard langzaam laten drogen. De poten, scharen en sprieten worden netjes symmetrisch opgesteld en eventueel met spelden vastgezet. Op deze wijze heb ik twee mooie huiden van mijn kreeft als een

herinnering overgehouden. Geslachtsrijpe dieren vervellen hoogstens eenmaal per jaar en zeer grote exemplaren behouden hun huid nog langer. Vandaar dat de huid van grote kreeften dikwijls begroeid is met Kalkkokerwormen, Zeepokken, Bryozoën en andere dieren, die meeëten van de stukjes die van de tafel van hun meester vallen.

De vervelling is niet alleen nodig voor de groei en om eventuele lastige kostgangers kwijt te raken, maar kan ook nuttig zijn om verloren lichaamsdelen - zij het dan ook aanvankelijk in verkleinde vorm - terug te krijgen (regeneratie). Het kan immers heel gemakkelijk gebeuren, dat in een gevecht met een soortgenoot een spriet, schaar of zelfs een gehele poot geamputeerd wordt.

De Zeekreeft als aquariumdier

Voor het zee-aquarium is de Zeekreeft een bijzonder fraai en boeiend dier, maar tevens lastig. Lastig wegens zijn onverdraagzaamheid en vernielzucht. Geen dier is veilig voor hem of het moet een Palinkje zijn; dat heeft bij mij alleen de kreeft overleefd. De Zeekreeft is een echte graver; rotspartijen van losse stenen moeten al zeer zwaar zijn om niet door hem overhoop gegooid te worden.

In een gezelschapsbak kunnen alleen heel kleine kreeften - tot 15 cm - gehouden worden, die echter het nadeel hebben spoedig te vervellen en dus hun mooie kleur te verliezen. Wie echter in een grote bak een groot exemplaar kan houden, kan veel plezier van hem beleven. Hij kan eventueel met een grote Noordzeekrab en wat Zeeanemonen samengehouden worden. De Zeekreeft is gemakkelijk te voeren en eet als een dijker.

Eens zag ik, dat een groot exemplaar in een groot gezelschapsaquarium geboeid rondliep. Dan gaat er echter toch wel wat moois verloren!

De temperatuur mag niet veel hoger dan 22° C. worden.

Een ieder, die over een groot zee-aquarium beschikt, kan ik het houden van een Zeekreeft zeer aanbevelen. Het is een interessant dier, dat iedere bezoeker in bewondering brengt en u veel genoegen zal verschaffen. --

(Geraadpleegde literatuur:

Broekhuizen: "De Wandelaar", augustus 1936

Brehm's Tierleben, 1918

Bob Entrop: "Inrichting en onderhoud van het zee-aquarium", 1956

Dr. Kurt Floericke: "Gepanzerte Ritter", 1915

Kees Hana: "Schaaldieren"

Dr. L.B. Holthuis: "Fauna van Nederland", afb. XV, 1950

Drs. I. Kristensen: "Encyclopaedie voor de aquariumhouder"

Dr. A.J.C. Snijders: "Uit de dierenwereld van het water", 1916)

DOORSTROMINGSPOMP

-

Van de fabrikant der in DE KOR nrs. 70 (10/1956) en 71 (11/1956) beschreven "Doorstromingspomp S 1 / I 20" werd bericht ontvangen, dat de fabricage dezer pomp door hem na 9-2-1957 is stopgezet wegens overschakeling op andere werkzaamheden. -- W.

'S-GRAVENHAGE

De Afdeling 'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN "HET ZEEPAARDJE" hield op woensdagavond 12-12-1956 haar maandelijkse bijeenkomst ten huize van de Voorzitter, de heer G.G.P. Wouda te 's-Gravenhage.

Na het door de Secretaris voorlezen van de verslagen van de paar laatst gehouden bijeenkomsten en de traditionele najaarsexcursie naar het eiland Tholen, kregen alle leden van de Voorzitter vragen over onze liefhebberij te beantwoorden. Naar aanleiding van de antwoorden ontstonden soms aardige discussies.

Tijdens de pauze, waarin we mochten genieten van een kopje koffie, reikte onze Voorzitter als aandenken aan deze avond aan alle aanwezigen een kleurenplaat uit, waarop aan de voorzijde een groot aantal vissen en andere dieren uit de Noordzee zijn afgebeeld, terwijl aan de achterzijde over elk dezer dieren biologische- en andere gegevens staan vermeld.

Vervolgens werd overgegaan op het agendapunt: liefhebberijbespreking. Hierbij vroeg de heer C. Vos het een en ander over de Snoertentakel-anemoon, waarop de Voorzitter een uiteenzetting gaf van de wijze waarop het voedsel via de tentakels naar de mondopening wordt gebracht. Daarna werden de Nederlandse namen der verschillende Zee-anemonen nog even onder de loupe genomen.

Om 23.15 uur werd tenslotte deze geanimeerde bijeenkomst door de Voorzitter gesloten. -- J. de Haan, Secr.

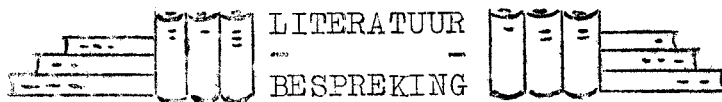
ROTTERDAM

De Afdeling ROTTERDAM EN OMSTREKEN "DE ZEESTER" hield op dinsdagavond 18-12-1956 haar maandelijkse bijeenkomst ten huize van de Secretaris.

Ditmaal was door het Bestuur een filmavond voor de leden en introducés in deze Afdeling georganiseerd. De eerste film was getiteld: "Pooljacht op Zeehonden" (2 delen). Allereerst werd getoond welke voorbereidingen er getroffen moesten worden voordat alles klaar was om de tocht te kunnen beginnen. Daarna volgden verschillende opnamen, gemaakt tijdens de tocht naar de ijsvelden, waarna men zag dat de jagers van boord gingen en, springend van schots op schots, met de grote jacht een aanvang maakten. Dat het doden der dieren vroeger niet op zachtzinnige wijze geschiedde, bleek wel duidelijk uit deze film. Wanneer tenslotte voldoende dieren verzameld en van hun huid ontdaan waren, werd de terugtocht aanvaard.

De tweede film nam ons mee op de walvisvangst in het Zuidpoolgebied. Ook hier weer enkele opnamen tijdens de vaart naar het jachtgebied en de aankomst bij de ijsvelden. Reusachtige dieren werden buitgemaakt en aan boord van het "moederschip" gesleept, waarna direct met het ontleden van de gevangen dieren begonnen werd. Binnen een uur was de in stukken gesneden en gezaagde Walvis in de ketels, die in het inwendige van het schip stonden opgesteld, verdwenen. Het was een interessante film, die ons een goed beeld gaf van het leven aan boord van een walvisvaarder.

Tot slot van dit filmprogramma werd een klucht vertoond, die zeker in de smaak viel. -- J. Bos Jr., Secr.

INRICHTING EN ONDERHOUD VAN HET ZEE-AQUARIUM

Buiten de publicaties in het maandorgaan DE KOR bestaat er in het Nederlands eigenlijk nog maar weinig literatuur op het gebied van de inrichting en het onderhoud van het zee-aquarium, zodat het omstreeks eind 1956 onder bovenstaande titel verschenen boek, geschreven door B. Entrop, een aandachtige beschouwing waard moge zijn.

De indruk, die men van dit boek na loorzien en lezen verkrijgt, is dat het een vrij aardig afgerond geheel vormt van hetgeen reeds eerder door zee-aquariumliefhebbers aan ervaringen en dergelijke op andere wijze werd vastgelegd. Deze compilatie van gegevens heeft dan ook geleid tot een werk, dat enerzijds voor hen, die nog niet zo lang geleden het houden van levende zeedieren en wieren tot hun liefhebberij hebben gemaakt, een belangrijke leidraad en anderzijds voor hen, die als zee-aquariumliefhebber al langer hun hart aan de zeefauna en -flora verpaid hebben, een prachtige opfrissing van het geheugen betekent.

Van het 235 bladzijden tellende boek zijn 10,5 bladzijde aan de eigenlijke inrichting en 6 bladzijden aan het onderhoud besteed; het overige gedeelte van het boek is o.a. gewijd aan de apparatuur alsmede aan de fauna en flora uit de Noordzee, de voeding en het veldwerk, terwijl enkele hoofdstukken aan het slot aanwijzingen bevatten voor het vastleggen van waarnemingen en het opzetten van een zee-biologische verzameling. Het boek wordt besloten met een hoofdstuk, waarin enige interessante tabellen - o.a. voor het bepalen van het soortelijk gewicht van zeewater bij verschillende temperaturen - en lijsten - o.a. een literatuurlijst - zijn ondergebracht; het is voorzien van 74 foto's en 71 tekeningen.

De tekst is wat de theorie betreft zeer sober gehouden, terwijl de praktische gegevens op prettige wijze tot één geheel zijn gerangschikt en waar nodig van verduidelijkende tekeningen voorzien.

Wat de foto's betreft, deze zijn merendeels goed of zelfs zeer goed te noemen, zodat het jammer is, dat enkele ervan niet als kleurenfoto zijn uitgevoerd. Het zou de aantrekkelijkheid van dit boek zeker hebben kunnen verhogen.

Met betrekking tot de overige inhoud zou ik vrij wat opmerkingen en zelfs aanmerkingen kunnen maken, doch ik wil mij bepalen tot de meer in het oog lopende, o.a. ten behoeve van hen, die dit boek houden willen aanschaffen.

In zijn voorwoord maakt de auteur een vergelijking tussen subtropische/tropische zee-aquaria enerzijds en Noordzee-aquaria anderzijds, waarbij eerstbedoelde aquaria er maar pover afkomen. Uit eigen ervaring is mij echter bekend, dat subtropische en tropische zee-aquaria, ingericht zoveel mogelijk overeenkomstig het natuurlijk milieu van de gehouden dieren en wieren, een fantastisch mooi geheel kunnen vormen zonder dat er een wanverhouding ontstaat tussen de begrippen "natuurlijk milieu" en "aesthetica" en zonder dat er een tenschterstelling bij Noordzee-aquaria behoeft te bestaan, integendeel. Op zichzelf kan echter een Noordzee-aquarium, waar-

voor de auteur in zijn boek opkomt, eveneens een lust voor het oog zijn, mits het goed is ingericht.

De bewering, dat lagere subtropische/tropische dieren dan koraalvissen tot op heden nooit geïmporteerd zijn, is een pertinente onjuistheid, daar zowel voor als na de tweede wereldoorlog meerdere soorten holtedieren (zoals Zee-anemonen en Korallen), wormen (Kokerwormen), kreeftachtigen enz. o.a. in Nederland geïmporteerd zijn en gedeeltelijk zelfs vrij regelmatig verkrijgbaar waren.

Het in dit boek gebruikte woord "zee-aquaristiek" is een fantasie-woord of op z'n minst genomen een germanisme. Waarschijnlijk wordt echter bedoeld het reeds sedert tientallen jaren in zee-aquarium-liefhebberskringen gebruikte woord "zee-aquatiek", een samenvatting van "z e e - a q u a r i u m t e c h n i e k".

Het filtersysteem, afgebeeld in figuur 2 op pagina 13, komt mij vooral voor hen, die de kneepjes van de zee-aquatiek nog niet ten volle kennen, niet zonder gevaar voor. Het is in bepaalde gevallen namelijk niet denkbeeldig, dat bij gedeeltelijke of gehele verstopping van bijvoorbeeld de overloophevel van A naar B het water in het aquarium A over de rand zal lopen en zodoende een ongewenste overstroming zal veroorzaken.

Bij het opsommen van de nadelen van mastiek (pagina 14) had zeer zeker ook de giftigheid voor levende organismen moeten worden vermeld. Wonderlijk genoeg is in dit boek met geen enkel woord gerept over het door zee-aquariumliefhebbers reeds veel gebruikte, niet giftige, moderne plastic kitmiddel Bucarid (aquariumuitvoering), bij gebruik waarvan het prepareren met mastiek overbodig is.

Bij het behandelen van de doorluchting is wel gewezen op het uitwisselen van de gassen koolzuur en zuurstof, doch de andere belangrijke functie, namelijk het in beweging (stroming) brengen van het water ten behoeve van dieren met een vastzittende of nagenoeg vastzittende levenswijze, is niet genoemd e.g. behandeld.

Aan het begrip "zuurgraad" is naar mijn gevoel zelfs in het bestek van dit boek onvoldoende aandacht besteed, terwijl de aanduidingen van dit begrip met Ph of P_n , zoals deze in het boek voorkomen, bovendien foutief zijn. Zij behoort te luiden: p_H (of desnoods pH).

Bij het noemen van de opeenhoping van nitraten en nitrieten in zee-aquaria zonder voldoende wierbegroeiing zou ik vooral de kwestie van de nitraten op de voorgrond willen stellen. Indien in een bepaald zee-aquarium een ongewenste opeenhoping van nitrieten zou ontstaan, zou dit zee-aquarium er wel heel slecht voorstaan wat de verzorging betreft, daar de omzetting van nitrieten in nitraten in een goed verzorgd zee-aquarium gewoonlijk vrij vlot verloopt.

Op pagina 34 zijn de tekeningen, behorende bij de onderschriften - figuur 22 en 23 - kennelijk verwisseld.

De berekening van het wattage (pagina 40) is min of meer waardeeloos, aangezien hierbij geen rekening is gehouden met de factor "hoogte".

Op pagina 48 staat in het recept voor kunstmatig zeewater o.a. vermeld: Natriumnitraat $NaNO_3$ 10 gram. Ik vraag mij af, waarom de auteur enerzijds op pagina 32 waarschuwt voor de mogelijke giftigheid van nitraten en anderzijds in vorenbedoeld recept het natriumnitraat opvoert. In het oorspronkelijke recept van Dr. E. Wiedemann werd $NaNO_3$ vermeld met de aantekening, dat dit uitsluitend werd toegevoegd in een bepaald geval waarin Dr. Wiedemann proeven met wieren nam!

Meerdere malen wordt in dit boek gewag gemaakt van tropische aquaria; dit kan verwarring stichtend werken. Liever had ik in de plaats daarvan gezien: tropische zee-aquaria of tropische zoetwater-aquaria, al naar gelang de bedoeling van de auteur geweest is. Tenslotte moeten wij als zee-aquariumliefhebber onze liefhebberij met een wat ruimere blik bezien, dan die, welke alleen maar door de Noordzee begrensd wordt.

De "rotsbouw", voorgesteld in de tekeningen op de pagina's 51 en 52, doet naar mijn persoonlijke smaak wel wat erg onnatuurlijk en zelfs kunnebedachtig aan.

Dat de zee-anemonen met de kwallen, de hydroïdpoliepen, de koralen en waarschijnlijk ook de sponzen de klasse Holtedieren - Coelenterata in het dierenrijk vormen (pagina 129), lijkt mij iets totaal nieuws op het gebied van de systematiek. Naar mijn bescheiden mening is het echter nog steeds zo, dat de zee-anemonen de orde Actiniaria van de klasse Anthozoa (Bloemdieren), behorende tot de hoofdafdeling Coelenterata (Holtedieren) van het Dierenrijk, vormen en dat de koralen, de hydroïdpoliepen, de kwallen en vermoedelijk ook de sponzen eveneens tot genoemde hoofdafdeling behoren.

Dat de Nederlandse benaming van sommige zeedieren zeker herziening behoeft, blijkt - zoals ik reeds eerder te kennen gaf - weer eens uit het in dit boek bezigen van de naam Zeedruif. Deze naam wordt namelijk zowel voor het Ribkwalletje *Pleurobrachia pileus* (O.F. Müller) (pagina 141) als voor het Manteldier *Molgula tubifera* (Oersted) (pagina 146) gebruikt. Hierop had mijns inziens op de betrokken plaatsen beter even gewezen kunnen worden.

Het in vochtig wier vervoeren van sommige zeedieren bij een lang transport, is een verouderde raadgeving, daar inmiddels gebleken is, dat wierverpakking in dergelijke gevallen soms meer kwaad dan goed kan doen.

Dat symbiose een samenleving van twee verschillende dieren of planten is, waarvan beide partijen voordeel hebben (pagina 225), is zonder meer niet juist, althans wat dit voordeel betreft. Er bestaat zelfs een vorm van symbiose waarin onder bepaalde omstandigheden de ene partij geconsumeerd wordt door de andere!

Jammer is het, dat in dit boek, waarin overigens vele facetten van de zee-aquariumliefhebberij zijn behandeld en waarin vooral voor hen, die zich nog maar kort met de zee-aquariumliefhebberij bezig houden, vele interessante gegevens staan vermeld, geen gewag gemaakt is noch bijzonderheden zijn vermeld van de speciale vereniging op het onderhavige gebied, namelijk BIOLOGIA MARITIMA, Nederlandse Vereniging van Zee-aquariumliefhebbers (behoudens het in de literatuurlijst vermelden van het maandorgaan DE KOR dezer reeds sinds 1939 bestaande vereniging).

Bepaald onsympathiek - zeer zeker voor de leden van vorengenoemde vereniging - doet daarnaast echter het voeren van de verenigingsnaam Biologia Maritima als naam van een stichting aan, welke laatste bovendien "leden" zou bezitten (volgens een wettelijke regeling ontoelaatbaar) (pagina's 3, 8, 207, 229 en 230). Dit is een kwestie, die ik evenwel in dit bestek niet aan een verdere beschouwing wil onderwerpen, daar zij als zodanig de gehele vereniging aangaat.

Gaarne wil ik dan ook besluiten met de slotsom, dat het thans besproken boek in zijn geheel bezien binnen het door de auteur gestelde bestek en onze huidige kennis en opvattingen op het gebied

van de zee-aquatiek en zee-biologie in aanmerking genomen enerzijds als een belangrijke aanwinst mag worden beschouwd voor de Nederlandse literatuur op genoemd gebied, doch in hetzelfde licht bezien anderzijds nog heel wat verbeteringen behoeft om in vol vertrouwen zonder meer aan iedere zee-aquariumliefhebber of belangstellende ter raadpleging of lezing te kunnen worden aanbevolen.

De uitgever, N.V. Uitgevers-Maatschappij "Kosmos" te Amsterdam, verdient alle lof voor de keurige uitvoering van dit boek: goed papier, een prettig leesbare letter en goedverzorgde afdrucken van foto's en tekeningen. In linnen gebonden en voorzien van een fleurige stofomslag kost dit boek f. 13,50. --- G.G.P. Wouda

MANTELDIEREN
en
EIKAPSELS VAN HAAIEN EN ROGGEN

De S.W.G. Tabellenserie, uitgegeven door de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging en de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, is kortgeleden aangevuld met twee nieuwe tabellen onder bovenstaande titels.

Tabel nr. 15 "Manteldieren" is samengesteld door J.H. Stock, met medewerking van A.E.M.H. Bloklander en R. Boddeke, terwijl P.C. Diegenbach een deel der illustraties verzorgd heeft. In deze tabel zijn naast de autochtoon waargenomen soorten ook enkele soorten opgenomen, die door hun voorkomen op de Belgische kust of in de zuidelijke Noordzee het vermoeden rechtvaardigen, dat zij nog wel eens in Nederland autochtoon zullen worden aangetroffen. In totaal zijn er 21 soorten in behandeling en door middel van 42 duidelijke illustraties weergegeven. Deze tabel is o.a. van belang voor die zee-aquariumliefhebbers, die vertegenwoordigers van vorenbedoelde diergroep in hun zee-aquarium of in een apart studiebakje houden, daar zij in het bijzonder kan worden gebruikt voor het determineren van levende exemplaren. De prijs bedraagt f. 0,75.

Tabel nr. 16 "Eikapsels van Haaien en Roggen" is samengesteld door J.A.W. Lucas en geïllustreerd door P.C. Diegenbach. In feite is dit geen nieuwe tabel, doch een aan de hand van de nieuwste gegevens herziene uitgave van de 2e druk in 1948, waarin thans o.a. de Raja fyllae Lutken (Dwergrog) achterwege is gelaten en een afbeelding van de Raja oxyrhynchus L. is opgenomen. Alle tekeningen zijn bovendien door goedverzorgde afbeeldingen vervangen, zodat ik iedere strandwandelaar het bezit van deze tabel kan aanbevelen. De prijs bedraagt f. 0,50.

Vorengenoemde tabellen kunt u bestellen door overmaking der vermelde bedragen op girorekening 535844, ten name van de S.W.G. Tabellenadministratie, Henegouwselaan 103 te Amstelveen. -- Wouda

TE KOOP AANGEBODEN

MICROSCOOP, merk Seibert, met draaitafel, polarisatieversterking en bijbehorende ringen voor verandering in een gewone microscoop. Reichert objectief (vergroting 50x), 2 Seibert objectieven alsmede 2 oculairs (12x en 8x). Totale vergroting van circa 100 tot maximaal 720 maal. Prijs f. 50,---.

Adres: G. van Eoven, De Lannooystraat 254 te 's-Gravenhage. (Adv.)

+ HEEFT U DE VORIGE 6 JAARGANGEN VAN "DE KOR" REEDS IN UW BEZIT? +

Losse nummers van vorige jaargangen van DE KOR, voor zover nog bij de Administratie voorradig, alsmede proefnummers van de nu lopende jaargang worden op aanvraag en na overmaking van f. 0,50 per exemplaar aan de Administratie van DE KOR franco aan u toegezonden.

Bestelt tijdig, opdat u de gewenste nummers nog kunt bemachtigen! Voor f. 6,-- ontvangt u 12 willekeurige nummers van vroegere jaargangen; vooral nieuwe leden kunnen hierdoor hun kennis uitbreiden, daar in de voorgaande jaargangen interessante artikelen zijn opgenomen op het gebied van de zee-aquatic en de zee-biologie.

Van het vóór 1951 door onze Vereniging uitgegeven Mededelingenblad is van een aantal nummers nog een geringe hoeveelheid beschikbaar. Zolang de voorraad strekt, is een pakketje van deze nummers (ongeveer 12 verschillende exemplaren) tegen overmaking van f. 2,50 per postwissel aan de Administratie van DE KOR eveneens verkrijgbaar!

LAAGWATERTIJDEN voor HOEK VAN HOLLAND (1957)

2 mrt.	11.11 u. en 23.14 u.,	3 mrt.	11.43 u. en 23.37 u.
9 mrt.	1.41 u. en 14.15 u.,	10 mrt.	2.48 u. en 15.28 u.
16 mrt.	10.36 u. en 22.50 u.,	17 mrt.	11.22 u. en 23.32 u.
23 mrt.	3.06 u. en 15.43 u.,	24 mrt.	3.26 u. en 16.05 u.
30 mrt.	10.04 u. en 22.17 u.,	31 mrt.	10.35 u. en 22.41 u.

Voor Westkapelle 2.30 uur vroeger, voor Tholen 1.00 uur vroeger,
voor Scheveningen 0.30 uur later, voor IJmuiden 1.00 uur later,
voor Den Helder 3.30 uur later, voor Delfzijl 4.30 uur vroeger.

KOPIJ voor een volgend nummer van DE KOR moet uiterlijk een maand voor de verschijningsdatum van dat nummer in het bezit van de Redactie zijn om eventueel in dat nummer te kunnen worden opgenomen!

WILT U VOOR DE BEANTWOORDING UWER BRIEVEN ANTWOORDPORTI BIJVOEGEN?

DE BIJDRAGE VOOR HET ALGEMEEN LIDMAATSCHAP VAN "BIOLOGIA MARITIMA" BEDRAAGT F. 6,-- PER JAAR; DONATEURSCHAP MINIMUM F. 6,-- PER JAAR!

VERENIGINGSADRESSEN:

Algemeen Voorzitter: Ir. H.E. Westenberg, Johan van Oldenbarneveltlaan 20, 's-Gravenhage.

Alg. Secr.: J.C. van Egdon, Leeuwenbekstraat 31a, Rotterdam-N
(Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap;
alle algemene correspondentie betreffende de Vereniging)

Alg. Penningmeester: M. Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen; giro-
nummer 349352 (Contributie-betalingen, donaties, enz.)

1e Alg. Commiss.: G.G.P. Wouda, Hulshorststraat 6 's-Gravenhage

2e Algemeen Commissaris: J.H. Kroon, Leeuwerikstraat 8, Leiden

MAANDORGAAN "DE KOR":

Zendt alle kopij en daarmee verband houdende stukken, alsmede opgaven van advertentie-teksten, aanvragen voor proefnummers en adresveranderingen uitsluitend aan de Redactie-Administratie: Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage